

## 5 КЛАС

### Словосполучення. Види простих речень. Головні й другорядні члени речення

#### Варіант 1

У завданнях 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

**1. Визначте рядок із дієслівними словосполученнями.**

- А українська мова, слухати уважно, дуже високо
- Б читати книжку, махнути косою, помилився у сподіваннях
- В маленька помічниця, покласти торбинку, у шість годин
- Г давні пригоди, боронять од шкоди, до сьомої ранку

**2. Укажіть слово, яке є підметом у реченні:**

*Щоранку я ходжу до Зеленої Гори.*

- А щоранку
- Б Зеленої
- В я
- Г Гори

**3. Віднайдіть рядок, у якому поєднання слів НЕ є словосполученням.**

- А батьки і діти, п'ятами наживати, ви спостерігаєте
- Б цілий день, весняна ніч, творчість поетеси
- В витрушує душу, літні канікули, я і ти
- Г сонячний день, історичні пісні, задача з математики

**4. Укажіть слово, яке є присудком у реченні:**

*Люблю цей парк за свіже повітря й затишок.*

- А затишок
- Б цей
- В свіже
- Г люблю

**5. Укажіть види речень за емоційним забарвленням.**

- А прості та складні
- Б окличні та неокличні
- В розповідні й окличні
- Г поширені та непоширені

**6. Оберіть питальне речення (розділові знаки в кінці речення пропущено).**

- А Слава тим, хто прагне волі
- Б О степ! Ти ще із вечора в росі
- В Літо пахло городиною і садовиною
- Г Хіба наш батько любив гроші

**7. Укажіть слово, яке є означенням у реченні:**

*На мальовничих берегах Дніпра розкинувся Київ.*

- А мальовничих
- Б берегах
- В Київ
- Г розкинувся

**8. Віднайдіть речення, у якому граматична основа складається з двох членів.**

- А Лунають гучно та далеко-далеко.

- Б Бити байдики.  
В Чується одвічна розбурхана пісня.  
Г Від добра добра не шукають.

**9. Визначте спонукальне речення.**

- А Не родись у платтячку, а родись у щастячку.  
Б Піймав куцого за хвіст!  
В Ускочив по самі вуха.  
Г Комуś ніяково, а мені однаково.

**10. Оберіть рядок, у якому правильно побудоване словосполучення.**

- А пливти по течії  
Б у шість годин  
В лекція по фізиці  
Г вишивати по шовку

**11. Визначте рядок, де поєднання слів є словосполученням.**

- А природа і людина, білі хмарки, рожеве саяво  
Б точити ляси, лікті кусати, служити народу  
В казковий ранок, цілий день, читати книжки  
Г мати владу, я і ти, на сонці

**12. Укажіть слово, яке є обставиною в реченні:**

*Коні шалено мчали полем.*

- А коні  
Б шалено  
В мчали  
Г полем

**13. Укажіть член речення, яким є виділене слово:**

*Осінь зачаровує мене завжди.*

- А підметом  
Б означенням  
В обставиною  
Г додатком

**14. Визначте, яким членом речення є виділене слово:**

*Довго стояла вода весняна.*

- А підметом  
Б означенням  
В обставиною  
Г додатком

У завданні 15 – 17 потрібно встановити відповідність

**15. Установіть відповідність між членом речення та прикладом.**

| Член речення |           | Приклад |                                                          |
|--------------|-----------|---------|----------------------------------------------------------|
| 1            | підмет    | А       | <i>Настала</i> весна.                                    |
| 2            | додаток   | Б       | Рибальський човен просувався <i>між очеретами</i> .      |
| 3            | обставина | В       | У кожному з нас живе <i>мандрівник</i> .                 |
| 4            | присудок  | Г       | <i>Давні</i> звичаї ніколи не замовкали.                 |
|              |           | Д       | Води Тиси малюють на землі витончений <i>візерунок</i> . |

**16. Установіть відповідність між реченням та його характеристикою.**

| Характеристика речення |             | Речення (розділові знаки в кінці речення пропущено) |                                                              |
|------------------------|-------------|-----------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|
| 1                      | розповідне  | А                                                   | Ура, я піймав куцога за хвіст                                |
| 2                      | питальне    | Б                                                   | Розкажи мені казку теплим голосом ночі, срібним променем дня |
| 3                      | спонукальне | В                                                   | Яка ж людина не любить рідну Батьківщину                     |
| 4                      | окличне     | Г                                                   | Крізь виноградне листя веранди сонце проглядає червоно       |
|                        |             | Д                                                   | Вишнева гілочка                                              |

**17. Установіть відповідність між членом речення та прикладом.**

| Член речення |           | Приклад |                                                            |
|--------------|-----------|---------|------------------------------------------------------------|
| 1            | означення | А       | <i>Дорога</i> була зіпсована до кінця.                     |
| 2            | присудок  | Б       | Залишившись наодинці, він довго <i>міркував</i> про життя. |
| 3            | обставина | В       | Кобзар тужив за <i>рідним</i> краєм.                       |
| 4            | додаток   | Г       | <i>Угорі</i> висіла лампа під абажуром.                    |
|              |           | Д       | З хлібом у нас зустрічають <i>гостей</i> ...               |

**18. Укажіть речення з одним головним членом.**

- 1 При ударі блискавки пісок перетворюється на скло.
- 2 Після грози можна виявити скляні смуги в піску.

**19. Уважно прочитайте наведений нижче текст і виконайте завдання 1, 2 до нього.****1. Розташуйте речення в такій послідовності, щоб утворився зв'язний текст.**

1. На щастя, енергетична воронка в місці попадання блискавки існує тільки в перебігу декількох хвилин. 2. Це зона високої напруги, що виникає після потрапляння в землю грозового розряду. 3. Існує явище під назвою «громова лисина». 4. Намагаючись пройти в цьому місці, людина може загинути.

- А 2, 3, 1, 4  
 Б 3, 1, 2, 4  
 В 3, 2, 4, 1  
 Г 1, 2, 3, 4  
 Д 2, 1, 3, 4

**2. Віднайдіть складне речення й упишіть його номер.****Варіант 2**

У завданні 1 – 14 потрібно вибрати одну правильну відповідь

**1. Визначте рядок із дієслівними словосполученнями.**

- А сильний характер, повернутися з відпочинку, о десятій годині  
 Б дарувати квіти, шукати вихід, дотримати слова  
 В давні друзі, турбуватися про брата, швидко прочитати  
 Г упродовж години, березовий гай, наступає ніч

**2. Укажіть слово, яке є підметом у реченні:**

*Шипшина людям віддає плоди.*

- А шипшина  
 Б людям  
 В віддає

Г плоди

**3. Віднайдіть рядок, у якому поєднання слів НЕ є словосполученнями.**

- А знайдена книжка, легка перемога, дуже швидко
- Б яскрава зірка, варити чай, запобігти хворобі
- В квіти і дерева, уже переміг, випав сніг
- Г далекий Сибір, кава з молоком, побувати в горах

**4. Укажіть слово, яке є присудком у реченні:**

*Хвилюю зеленою здіймається навесні Батиєва гора.*

- А хвилюю
- Б зеленою
- В навесні
- Г здіймається

**5. Укажіть види речень за будовою.**

- А прості та складні
- Б окличні та неокличні
- В розповідні й окличні
- Г поширені та непоширені

**6. Оберіть питальне речення (розділові знаки в кінці речення пропущено).**

- А Тут ми з Піратом кинулися до моркви
- Б Усі ми прагнемо красу природи досягти
- В Зайшли ми до двору – ніде нікого не видно
- Г Чому ти до нас в село ніколи не приходиш

**7. Укажіть слово, яке є означенням у реченні:**

*Рожеві мальви цвітуть поміж хатою і грушею.*

- А рожеві
- Б мальви
- В поміж хатою
- Г цвітуть

**8. Віднайдіть речення, у якому граматична основа складається з двох членів.**

- А Вийшов зранку з будинку на поріг та й застиг від подиву.
- Б Природа остерігає людину від злих помислів.
- В Поїхали на прогулянку.
- Г Піти до голови по розум

**9. Визначте спонукальне речення.**

- А Одні тільки бджоли гудуть
- Б Вставай, хто живий, в кого думка повстала!
- В Хто ж од нас у світі дужчий?
- Г Не говорив ніяких слів

**10. Оберіть рядок, у якому правильно побудоване словосполучення.**

- А по власному бажанню
- Б дякувати вас
- В на протязі місяця
- Г розійтися по класах

**11. Визначте рядок, де поєднання слів є словосполученнями.**

А дерева струшували, іти по траві, прокидається сонце  
 Б птахи і звірі, навколо озера, читати книгу  
 В господар землі, ішов вуличкою, під стінами стояли  
 Г пекти раків, прості люди, чумацький віз

**12. Укажіть слово, яке є додатком у реченні:**

*Старі люди по дідовому кашлю вгадували погоду.*

- А старі  
 Б люди  
 В дідовому  
 Г погоду

**13. Визначте, яким членом речення є виділене слово:**

*Ласкаве слово – що весняний день.*

- А означенням  
 Б підметом  
 В обставиною  
 Г додатком

**14. Визначте, яким членом речення є виділене слово:**

*Віз **тихо** репів піді мною.*

- А підметом  
 Б означенням  
 В обставиною  
 Г додатком

У завданнях 15 – 17 потрібно встановити відповідність

**15. Установіть відповідність між членом речення та прикладом.**

| Член речення |           | Приклад |                                                      |
|--------------|-----------|---------|------------------------------------------------------|
| 1            | підмет    | А       | Батько <b>здивовано</b> глянув на матір.             |
| 2            | додаток   | Б       | <b>Земля</b> обзивалася до мене тихим шарудінням.    |
| 3            | обставина | В       | Любив він гарну <b>бесіду</b> і добре слово.         |
| 4            | присудок  | Г       | Улітку дід частенько <b>лежав</b> на погребі.        |
|              |           | Д       | <b>Далекий</b> , невідомий степ не радував мою душу. |

**16. Установіть відповідність між реченням та його характеристикою.**

| Характеристика |             | Речення (розділові знаки в кінці речення пропущено) |                                              |
|----------------|-------------|-----------------------------------------------------|----------------------------------------------|
| 1              | окличне     | А                                                   | Додому я приїхав пізно                       |
| 2              | розповідне  | Б                                                   | Ти любиш дивитися на небо                    |
| 3              | спонукальне | В                                                   | Погляньте, яка краса                         |
| 4              | питальне    | Г                                                   | Вишитий рушник                               |
|                |             | Д                                                   | Знай, бережи, збагачуй рідну українську мову |

**17. Установіть відповідність між членом речення та прикладом.**

| Член речення |           | Приклад |                                         |
|--------------|-----------|---------|-----------------------------------------|
| 1            | означення | А       | Він знову щось <b>швидко</b> записував. |

|   |           |   |                                                                  |
|---|-----------|---|------------------------------------------------------------------|
| 2 | підмет    | Б | Дмитро поводить себе як <i>мудрий</i> наставник.                 |
| 3 | обставина | В | Дівчина <i>говорила</i> майже як доросла.                        |
| 4 | додаток   | Г | Крізь рожеві хмарки іноді пробивається сонячний <i>промінь</i> . |
|   |           | Д | Грудочки першого <i>снігу</i> блищать на горах.                  |

**18. Укажіть просте речення.**

- У кубічному метрі морської води міститься 1,5 грама білка і немало інших поживних речовин.
- Учені підраховали, що Атлантичний океан «за поживністю» оцінюється в 20 тисяч урожаїв, які збираються на рік на всій суші.

**19. Уважно прочитайте наведений нижче текст і виконайте завдання 1, 2 до нього.**

**1. Розташуйте речення в такій послідовності, щоб утворився зв'язний текст.**

1. Людина може прожити до 6 тижнів без їжі, але тільки один – без води. 2. Потреба людини у воді стоїть на другому місці після кисню. 3. Вода необхідна нам для життя! 4. Фахівці стверджують: досить випити дві склянки чистої води, щоб подолати депресію і втому.

- А 2, 1, 3, 4  
Б 3, 1, 2, 4  
В 3, 2, 4, 1  
Г 1, 2, 3, 4  
Д 2, 3, 1, 4

**2. Віднайдіть складне речення з трьома граматичними основами й упишіть його номер.**

**Словосполучення. Види простих речень.**

**Головні й другорядні члени речення**

| Тип завдання | Із вибором однієї правильної відповіді |   |   |   |   |   |   |   |   |    |    |    |    |    | На встановлення відповідності |                          |                          | Компетентнісн і ТЗ |    |   |
|--------------|----------------------------------------|---|---|---|---|---|---|---|---|----|----|----|----|----|-------------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------|----|---|
| №            | 1                                      | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15                            | 16                       | 17                       | 18                 | 19 |   |
| Варіант 1    | Б                                      | В | А | Г | Б | Г | А | В | А | Г  | В  | Б  | Г  | В  | 1-В<br>2-Д<br>3-Б<br>4-А      | 1-Г<br>2-В<br>3-Б<br>4-А | 1-В<br>2-Б<br>3-Г<br>4-Д | Б                  | В  | 2 |
| Варіант 2    | Б                                      | А | В | Г | А | Г | А | Б | Б | Г  | В  | Г  | А  | В  | 1-Б<br>2-В<br>3-А<br>4-Г      | 1-В<br>2-А<br>3-Д<br>4-Б | 1-Б<br>2-Г<br>3-А<br>4-Д | А                  | Д  | 4 |